

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 213/2023-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■, zastúpeného ČOLLÁK & PARTNERI advokátskou kanceláriou s. r. o., Floriánska 19, Košice, IČO 45 946 868, v mene ktorej koná advokát a konateľ doc. JUDr. Jaroslav Čollák, PhD., proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 5 Sa 27/2021 z 5. októbra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 28. decembra 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a podľa čl. 38 ods. 1 listiny rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje, aby ústavný súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa na Krajskom súde v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) správnu žalobou doručенou 3. novembra 2021 domáhal zrušenia rozhodnutia Okresného úradu Košice, odboru výstavby a bytovej politiky č. OU-KE-OVBP2-2021/029256-002 zo 17. augusta 2021 (ďalej len „rozhodnutie správneho orgánu“) o zamietnutí odvolania proti rozhodnutiu o pokute vo výške 300 eur uloženej mu v prvostupňovom konaní podľa stavebného zákona z dôvodu, že ako vlastník stavby a stavebník umožnil užívať označenú stavbu pred vydaním kolaudačného rozhodnutia. Uznesením č. k. 5 Sa 27/2021 z 3. januára 2022 (ďalej len „uznesenie vyššej súdnej úradníčky“) krajský súd zastavil konanie, pretože sťažovateľ nezaplatil súdny

poplatok v určenej lehote po doručení výzvy na jeho zaplatenie. Proti uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, v ktorej namietal predovšetkým nezákonnosť postupu krajského súdu pri zmene spisovej značky konania, o čom sťažovateľ nebol upovedomený, v dôsledku čoho nesplnil poplatkovú povinnosť. Krajský súd následnú sťažnosť sťažovateľa zamietol uznesením č. k. 5 Sa 27/2021 z 5. októbra 2022 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

3. Krajský súd skonštatoval, že uznesenie napadnuté sťažnosťou je v súlade s právnou úpravou a sťažnosť sťažovateľa nie je dôvodná. Sťažovateľ si nesplnil poplatkovú povinnosť, ktorá mu vznikla už podaním žaloby. Krajský súd odkázal na relevantnú časť Rozvrhu práce Krajského súdu v Košiciach na rok 2021, podľa ktorej pri zapísaní veci do nesprávneho súdneho registra môže byť vec prevedená podľa pokynu predsedu súdu do správne určeného súdneho registra s novou spisovou značkou najneskôr do 30 dní odo dňa zapísania do pôvodného súdneho registra. Správna žaloba bola prijatá 2. novembra 2021 a zapísaná pod sp. zn. 7 S 77/2021. Na základe pokynu sudcu JUDr. Ondreja Hvišča, PhD., z 5. novembra 2021 a opatrenia podpredsedu súdu JUDr. Jozefa Maruščáka z 8. novembra 2021 bola vec výnimkou zapísaná do registra „Sa“ a pridelená náhodným výberom (vylúčením z konania) z dôvodu zapísania veci pôvodne do nesprávneho súdneho registra, keďže ide o priestupkovú vec. Od 8. novembra 2021 bola vec vedená pod sp. zn. 5 Sa 27/2021 a pridelená sudkyňi JUDr. Tamare Sklenárovej. Spis bol predložený 10. novembra 2021 vyššiemu súdnemu úradníkovi na vypracovanie prvotných úkonov. Výzvou č. k. 5 Sa 27/2021 z 12. novembra 2021 (ďalej len „výzva“), ktorá bola právnemu zástupcovi sťažovateľa doručená 1. decembra 2021, bol sťažovateľ vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 17,50 eur v lehote 10 dní od doručenia výzvy. Poučený bol aj o následkoch nezaplatenia poplatku. Vo výzve bol ako navrhovateľ uvedený sťažovateľ zastúpený označenou advokátskou kanceláriou (v názve zhodnou so zástupcom v konaní o ústavnej sťažnosti, pozn.) proti odporcovi Okresnému úradu Košice, odboru výstavby a bytovej politiky v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu.

4. Krajský súd uzavrel, že právny zástupca má povinnosť otvárať elektronickú schránku a ak usúdil, že ide o vec neevidovanú v agende advokátskej kancelárie a zároveň zastával názor, že konanie bude pokračovať s pôvodnou sp. zn. 7 S 77/2021, a ak výzva doručená 1. decembra 2021 bola považovaná zo strany advokátskej kancelárie za zmätočnú a neidentifikovateľnú, mal a mohol sa vzhľadom na totožnosť účastníkov konania a jasne uvedený totožný predmet konania informovať na súde, či došlo len k chybe v písaní vo výzve alebo k zapísaniu do nesprávne určeného súdneho registra, a postupovať tak s odbornou starostlivosťou pri výkone advokácie, predovšetkým aj s poukazom na skutočnosť, že právnemu zástupcovi sťažovateľa nebola nikdy zaslaná výzva na zaplatenie poplatku k sp. zn. 7 S 77/2021.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Postup krajského súdu a napadnuté rozhodnutie sú nesprávne a nezákonné z dôvodu (i) neupovedomenia sťažovateľa o zmene spisovej značky, (ii) duplicitného zriadenia elektronického súdneho spisu, čoho následkom bolo nesplnenie poplatkovej povinnosti, (iii) porušenia práva na prístup k súdu a na zákonného sudcu.

6. Nie je akceptovateľné, ak o registratúrnych úkonoch, ktorými sa mení alebo môže meniť aj osoba zákonného sudcu (tu preradenie z registra S do registra Sa), súd neinformuje strany sporu alebo účastníkov konania. Aj v prípade zohľadnenia oprávnenia súdu previesť vec do správne určeného registra podľa § 152 ods. 9 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov (ďalej len „spravovací poriadok“) by aj vzhľadom na ostatné rozpory týkajúce sa pridelenia zákonného sudcu mal byť sťažovateľ o uskutočnených zmenách vyrozumieť. Takéto vyrozumienie je nutné považovať za súčasť právneho štátu a právnej istoty účastníkov konania, aby strana sporu mala vedomosť, pod akou značkou je vec vedená a ktorému sudcovi bola pridelená (z dôvodu prípadnej námietky zaujatosti, pozn.).

7. Nie je možné tvrdiť, že bez oznámenia o preradení veci do inej registratúry je nový sudca zákonným sudcom, ak účastník konania nemal možnosť namietať jeho potenciálnu zaujatosť, rovnako ako pri prvotnom oznámení o prijatí veci. V iných právnych veciach sťažovateľa sudy takéto okolnosti stranám sporu oznamovali. Krajský súd tak teraz neurobil, čoho následkom bolo zastavenie konania a sťažovateľ nie je oprávnený opätovne ho iniciovať.

8. Nie je možné akceptovať argumentáciu krajského súdu o pochybení u strany sporu, ide o svojvoľnú argumentáciu súdu s cieľom preniesť zodpovednosť za zákonný priebeh konania a pochybenia v tejto povinnosti na stranu sporu. Ide o jednoznačnú povinnosť konajúceho súdu viesť evidenciu vecí tak, aby nevykazovala znaky zmätočnosti a rozpornosti. Prístup súdu bol rigidný, formalistický, šikanózny a nezohľadnil námietky sťažovateľa a vlastné pochybenia súdu.

9. Dôvody, pre ktoré nedošlo k splneniu vecnej procesnej podmienky v súdom uloženej lehote, neboli na strane sťažovateľa, ale na strane súdu, a preto je ústavne neakceptovateľné, aby mal niesť následky sťažovateľ. Ak by aj mal byť postup krajského súdu formálne súladný, s ohľadom na okolnosti je ústavne neakceptovateľný, neprimerane tvrdý a popierajúci základné práva a slobody sťažovateľa.

10. Postup krajského súdu pri pridelení veci na prejednanie a rozhodnutie príslušnému sudcovi, resp. senátu bol nezákonný. Krajský súd sa nezaoberal a nevysporiadal s námietkami sťažovateľa, iba opísal procesné úkony súdu, ktoré majú preukazovať súladnosť zmeny spisovej značky. Vecne sa nevyjadril k všetkým namietaným a relevantným okolnostiam týkajúcim sa zmeny sudcu, senátu a zloženia senátu. Z potvrdenia o prijatí návrhu so sp. zn. 7 S 77/2021 je zrejmé, že vec bola pridelená sudkyňi JUDr. Tamare Sklenárovej, čo je v rozpore s prílohou 1 k spravovaciemu poriadku. S ohľadom na spisovú značku a súdny register „S“ mala byť vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie senátu 7 S podľa rozvrhu práce krajského súdu na rok 2021 v zložení predsedníčka JUDr. Tamara Sklenárová a členovia JUDr. Ondrej Hvišč, PhD. (P), a JUDr. Jana Raganová (S). K tomu celkom zjavne nedošlo, preto bolo krajský súd pochybil už pri prvom úkone. Vysvetlenie krajského súdu o pokyne sudcu Hvišča z 5. novembra 2021 na preradenie a zapísanie do registra „Sa“ ako priestupkovej veci, keď vec mala byť pridelená senátu 7 S vedenému sudkyňou Sklenárovou, je absolútne zmätočné.

11. Nesprávnosťou sa vyznačuje aj záznam v elektronickom súdom spise k sp. zn. 7 S 77/2021, kde je uvedené meno sudcu Hvišča. Uvedené rovnako vyplýva z elektronického súdneho spisu k sp. zn.

5 Sa 27/2021. Ide o nepochopiteľné okolnosti. Je nevysvetliteľné, prečo vo veci sťažovateľa uskutočňoval úkony sudca, ktorému v zmysle rozvrhu práce vec nebola pridelená.

12. Sťažovateľovi v tomto momente nie je jasné, ktorý sudca alebo senát je príslušný na prejednanie a rozhodnutie veci. Očakáva oznámenie zmeny pôvodnej spisovej značky a zákonného sudcu, vyrubenie súdneho poplatku v konaní sp. zn. 7 S 77/2021 a po jeho úhrade pokračovanie v konaní.

13. Arbitrárnosť, zmätočnosť a nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia môže spôsobovať aj okolnosť, že ho vydala sudkyňa JUDr. Monika Géciová, PhD., proti ktorej bolo v čase rozhodovania vedené disciplinárne konanie za závažné previnenie, za ktoré disciplinárny senát uložil najprísnejšie disciplinárne opatrenie – odvolanie z funkcie sudcu. Zmätočnosť sťažovateľ vyvodzuje aj z toho, že mu boli doručené dve uznesenia tejto sudkyne, jedno bez poučenia a jedno s poučením.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

14. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Na predbežnom prerokovaní ústavný súd potom preskúmal, či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

15. Sťažovateľ nepredložil ústavnému súdu plnomocenstvo, z ktorého by vyplývalo, že by právneho zástupcu splnomocnil na podanie ústavnej sťažnosti proti napadnutému rozhodnutiu a na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom. Predložil len všeobecné plnomocenstvo. Ide o nedostatok, ktorý je odstrániteľný výzvou, avšak ústavný súd dospel k záveru, že ani doplnenie ústavnej sťažnosti by nebolo spôsobilé privodiť sťažovateľovi úspech pri predbežnom prerokovaní jeho ústavnej sťažnosti, a preto z dôvodu hospodárnosti nevyzýval na odstránenie tohto nedostatku.

16. Sťažovateľ vyčíta napadnutému rozhodnutiu, ktorým bola zamietnutá sťažnosť proti rozhodnutiu o zastavení konania pre nesplnenie procesnej podmienky, jeho nesprávnosť, nezákonnosť, zmätočnosť, arbitrárnosť, nepreskúmateľnosť, zásah do základného práva na prístup k súdu, na zákonného sudcu a na súdnu ochranu, zásah do právnej istoty a legitímnych očakávaní. Aj keď sťažovateľ celkom nerozlišuje jednotlivé námietky z pohľadu označených práv, ústavný súd ich pre lepšiu prehľadnosť usporiadal do dvoch celkov. V prvom okruhu sa zaoberal námietkou porušenia práva na zákonného sudcu a v druhom namietaným porušením práva na prístup k súdu.

III.1. K porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny:

17. Základné právo na zákonného sudcu predstavuje v právnom štáte jednu zo základných garancií nezávislého a nestranného rozhodovania súdu a sudcu. Toto základné právo je ústavnou zárukou pre každého účastníka konania, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolani podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelovanie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený (z rôznych dôvodov a pre rozličné účely) výber sudcov „*ad hoc*“ (m. m. I. ÚS 239/04, IV. ÚS 257/07). Rozhodovanie veci zákonným sudcom (aj súdom) je tak

jedným zo základných predpokladov naplnenia podmienok spravodlivého procesu (m. m. IV. ÚS 345/09).

18. Prvoradým účelom základného práva na zákonného sudcu vyplývajúceho z čl. 48 ods. 1 ústavy je zabrániť tomu, aby súd, ktorý má konkrétnu vec prerokovať a rozhodnúť o nej, bol obsadený spôsobom, ktorý by sa dal označiť za svojvoľný alebo prinajmenšom za účelový. Toto základné právo je konkretizované v príslušných procesných kódexoch a predpisoch upravujúcich organizáciu súdnictva a postavenie sudcov (II. ÚS 560/2018). Obsadenie súdu je v procesných poriadkoch a v zákone č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) vymedzené od samosudcu po zložené rozhodovacie útvary (senáty) pozostávajúce z troch a viacerých sudcov. Na to nadväzuje zásada pridelenia vecí jednotlivým sudcom alebo senátom v súlade s pravidlami obsiahnutými v rozvrhu práce a spôsobom, ktorý určuje zákon (IV. ÚS 116/2011).

19. Zo stabilnej judikatúry ústavného súdu je zrejmé, že za zákonného sudcu treba považovať sudcu, ktorý spĺňa zákonom určené predpoklady na výkon sudcovskej funkcie, bol natrvalo alebo dočasne pridelený na výkon funkcie k určitému súdu, jeho funkcia nezanikla a bol určený na prejednanie konkrétnej veci v súlade s rozvrhom práce súdu (III. ÚS 116/06). Ak však nastanú okolnosti odôvodňujúce presun takto pridelennej veci (resp. agendy) na iného sudcu pre dôvody uvedené v právnom predpise, tak sudcov, ktorým boli veci následne pridelené, treba takisto považovať za zákonných sudcov podľa čl. 48 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 119/02, III. ÚS 90/02, III. ÚS 295/08). K zmene v zložení senátov vo veciach už pridelených na prerokovanie a rozhodnutie by malo dochádzať v zásade len výnimočne a za vopred stanovených pravidiel (nie *ex post*), ktoré umožňujú predvídať túto zmenu (I. ÚS 249/2017).

20. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcej sa práv zaručených čl. 6 ods. 1 dohovoru vyplýva, že zákonnosť súdu musí byť okrem iného založená na jeho zložení. Súd zriadený zákonom musí byť teda obsadený zákonným spôsobom (napr. rozsudok vo veci *Buscarini v. San Marino* zo 4. 5. 2000, č. 24645/94). V každom jednotlivom prípade musia byť aplikované jasné pravidlá a existovať jasné záruky, ktoré zaistia objektivitu a transparentnosť a vylúčia akýkoľvek náznak svojvôle pri pridelení jednotlivých vecí sudcom (napr. rozsudok *DMD Group, a. s., proti Slovensku* z 5. 10. 2010, č. 19334/93).

21. Podľa § 3 ods. 3 zákona o súdoch zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Účastník konania alebo strana v konaní, v ktorom rozhoduje súd v senáte, nemá právo na vopred určeného sudcu spravodajcu. Zákonným sudcom je aj sudca určený podľa odseku 4. Podľa § 3 ods. 4 zákona o súdoch zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce.

22. Podľa § 51 ods. 10 zákona o súdoch súd vydá účastníkovi konania potvrdenie o prevzatí a pridelení veci. Evidencia pridelenia vecí na prejednanie musí zabezpečovať takú možnosť kontroly, aby si každá osoba, ktorá má na veci právny záujem, mohla nazretím do spisu a evidenčných pomôcok preveriť pridelenie vecí zákonnému sudcovi.

23. Podľa § 170 ods. 5 spravovacieho poriadku zmena spisovej značky sa môže vykonať, len ak tak ustanovuje táto vyhláška.

24. Ústavný súd nepovažuje argumentáciu sťažovateľa za spôsobilú na spochybnenie ústavnej udržateľnosti napadnutého rozhodnutia z pohľadu označeného základného práva na zákonného sudcu. Krajský súd reagoval na argumenty sťažovateľa síce stručne, ale vo vzťahu k podstate napadnutého rozhodnutia adresne.

25. K námietke o nezákonnosti postupu už pri pridelení veci ústavný súd uvádza, že nie je porušením základného práva na zákonného sudcu skutočnosť, že v potvrdení o prijatí návrhu so sp. zn. 7 S 77/2021 neboli okrem riadiaceho predsedu senátu sudkyne Sklenárovej uvedení ostatní členovia senátu (sťažovateľ ich uvádza už v bode 10). Rozvrh práce krajského súdu bol verejne dostupný a sťažovateľ sa z neho mohol dozvedieť úplné zloženie senátu s odkazom na meno riadiaceho predsedu senátu a označenie súdneho oddelenia 7 S.

26. To, že sudca Hvišč ako člen senátu, ktorému podľa rozvrhu práce krajského súdu na rok 2021 predsedala sudkyňa Sklenárová (jej bola vec podľa potvrdenia o prijatí návrhu pridelená v súdnom oddelení 7 S), dával pokyn na preradenie a zapísanie veci ako priestupkovej do registra „Sa“, nezakladá zmätočnosť ani arbitrárnosť postupu krajského súdu či napadnutého rozhodnutia. Aj keď ide o otázku aplikácie podústavných predpisov, ústavný súd uvádza, že nepovažuje za porušenie práva na zákonného sudcu, ak postup podľa rozvrhu práce krajského súdu na rok 2021 (v bode 3 už uvedená časť Správny súd, čl. III, bod 8 prvá veta, pozn.) realizoval, teda námietku o nesprávnosti zápisu veci vypracoval a predsedovi súdu predložil iný sudca, než bol v potvrdení o prijatí návrhu uvedený ako sudca, ktorému bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie veci. Funkcia referujúceho sudcu, ktorý je členom senátu, ktorému bola vec pridelená, priamo súvisí s organizáciou práce v senáte, a nie s právom na zákonného sudcu. Právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi nezahŕňa právo na vopred určeného referujúceho člena senátu (m. m. III. ÚS 31/01).

27. Námietku o arbitrárnosti a zmätočnosti postupu krajského súdu pri pridelení veci preto nepovažuje ústavný súd za dostatočnú na prípadné vyslovenie porušenia označeného základného práva po prijatí veci na ďalšie konanie. Ani sťažovateľove námietky o údajoch vyplývajúcich z elektronického súdneho spisu sp. zn. 7 S 77/2011 nemôžu spochybníť tieto skutočnosti, ktoré majú minimálne v právnej a súdnej praxi povahu notoriety. Adresnejšia odpoveď krajského súdu na sťažnostnú námietku preto nebola potrebná, keďže by nemohla viesť k inému záveru. Ani ostatné sťažovateľove námietky o nesprávnosti údajov uvedených v elektronickom súdnom spise nepostačujú na založenie dôvodnosti námietky o porušení práva na zákonného sudcu. V prípade zistenia nezhôd medzi súdnym spisom a elektronickým súdnym spisom sa mal sťažovateľ obrátiť na krajský súd, ktorý má zodpovednosť za vedenie obidvoch, čím by mohlo dôjsť k ich odstráneniu (§ 151 ods. 4 spravovacieho poriadku).

28. Sťažovateľ neuviedol také skutočnosti, z ktorých by vyplývalo, že pravidlá určenia zákonného sudcu boli v jeho prípade aplikované svojvoľne alebo (minimálne) v rozpore s rozvrhom práce krajského súdu na rok 2021 či so spravovacím poriadkom. Okolnosti prípadu nesvedčia o tom, že krajský súd bol obsadený spôsobom, ktorý by sa dal označiť za svojvoľný či účelový. Sťažovateľ spochybňuje prevod medzi súdnymi registrami, ktorý vykonal krajský súd po podaní žaloby. Krajský súd aplikoval v rozvrhu práce uvedené pravidlo o prevedení veci, ktoré je premietnutím § 152 ods. 9 spravovacieho poriadku a bežne sa vyskytuje v rozvrhoch práce všeobecných súdov.

29. Rozvrh práce síce z hľadiska normatívnej sily nie je porovnateľný so zákonom, zákon o súdoch naň ale v detailoch odkazuje. Takýto subsidiárny prístup je nevyhnutný, keďže zákon sa vyznačuje väčšou mierou všeobecnosti. Rozvrh práce je ako akt riadenia súdu viac individualizovaný a prispôsobený faktickým podmienkam toho-ktorého súdu. Jeho úlohou je na konkrétnom súde aplikovať všeobecné ústavné, zákonné a podzákonné pravidlá, čo v oblasti výkonu súdnictva spočíva primárne v určení pravidiel pridelovania vecí menovite označeným (samo)sudcom alebo senátom v závislosti od predmetu konania. Podstatné je, aby bolo vylúčené ovplyvňovanie pridelenia vecí. Dôležitým prvkom je aj transparentnosť, zrozumiteľnosť a verejná dostupnosť týchto pravidiel ako záruky pred prípadným zneužitím. Ideálom rozvrhu je čo najrozumnejšie a čo najspravodlivejšie usporiadať dostupné ľudské sily, aby bol zabezpečený výkon súdnictva zvereného do pôsobnosti súdu.

30. Vzhľadom na obsah rozvrhu práce a obsah napadnutého rozhodnutia sťažovateľom predostreté okolnosti nesvedčia podľa ústavného súdu o náznakoch ovplyvňovania pridelovania jeho vecí alebo obchádzania zákonného pravidla pridelovania náhodným výberom vplývajúceho zo zákona o súdoch. Krajský súd uviedol presné dôvody, na ktorých predseda súdu založil opatrenie z 8. novembra 2021 (m. m. II. ÚS 47/99). Predseda krajského súdu nevykonal prevedenie veci sám, ale až po pokyne sudcu Hvišča obsahujúcom objektívne overiteľný dôvod vyplývajúci z obsahu podanej správnej žaloby. Zárukou prípadnej manipulácie je podľa názoru ústavného súdu aj skutočnosť, že sa vec pridelila opätovne náhodným výberom. Ústavný súd v prípade sťažovateľa spozoroval iba ľudskú chybu pri zapisovaní do súdneho registra, ktorej zistenie viedlo k prideleniu novej spisovej značky a zmene veci zo senátnej na samosudcovskú. Hoci nedošlo k informovaniu sťažovateľa o tejto zmene, ústavný súd nepovažuje napadnuté rozhodnutie v dôsledku dodržania krajským súdom opísaného postupu podľa rozvrhu práce za ústavne neudržateľné. Sťažovateľ mal vzhľadom na oznámenie o zmene spisovej značky vyplývajúce z výzvy vynaložiť viac úsilia, ak chcel neskôr účinne vznášať námietky proti zmene zákonného sudcu. Okolnosti nesvedčia o neprípustnom prenášaní zodpovednosti za pochybenie súdu na účastníka konania.

31. Krajským súdom odkazované ustanovenie rozvrhu práce na rok 2021 ani spravovací poriadok v § 152 ods. 9 nezakotvujú povinnosť súdu informovať účastníkov o prevedení veci do iného súdneho registra. Obdobný názor zaujal Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení č. k. 1 Obdo 90/2020 z 24. novembra 2021. Ak teda neexistuje povinnosť všeobecného súdu tvrdená sťažovateľom, ústavný súd považuje za nenáležité označovať postup krajského súdu za zmätočný a svojvoľný či ako sklamanie legitímnych očakávaní sťažovateľa. Ústavný súd dodáva, že z hľadiska predídienia pochybností a zachovania úplnej transparentnosti konania považuje za vhodné informovať účastníkov o každej zmene zákonného sudcu počas súdneho konania, ako poukazoval sťažovateľ na príkladoch iných všeobecných súdov. Ide tu však o otázky správnosti a jednotnosti výkladu podzákonných predpisov, ktoré patria všeobecným súdom, resp. ide o úvahy *de lege ferenda*. K odňatiu zákonného sudcu napadnutým rozhodnutím ani postupom krajského súdu, ktorý mu predchádzal, v okolnostiach tejto veci podľa ústavného súdu nedošlo. Naopak, prevedením veci do správneho súdneho registra bolo zaručené právo na zákonného sudcu.

32. Právo na zákonného sudcu nesiahá tak ďaleko, že by zahŕňalo právo účastníka konania, aby všeobecný súd prejednal jeho vec pod spisovou značkou, ktorá bola pridelená v čase podania žaloby. A to napriek tomu, že vec bola pôvodne pridelená do nesprávneho súdneho registra, a teda aj inému zákonnému sudcovi alebo senátu ako tomu, ktorý by ním bol v prípade bezchybového

postupu zapisovania veci do súdneho registra. Platí to v prípade ako tento, keď sťažovateľ mohol vlastným pričinením odstrániť pochybnosť v otázke správnosti spisovej značky, pod ktorou mu bola doručená výzva na zaplatenie súdneho poplatku, ktorá inak obsahovala podstatné údaje o účastníkoch konania a jeho predmete.

33. Označenie „*neznámou a neidentifikovateľnou spisovou značkou*“ ako tvrdý dôvod neprevzatia doručovanej zásielky právnym zástupcom sťažovateľa vyznieva nepresvedčivo, a to aj preto, lebo ak by bol krajský súd oznamoval zmenu spisovej značky, išlo by o oznámenie pod novou sp. zn. 5 Sa 27/2021. Sťažovateľ, resp. jeho právny zástupca by v zmysle ním použitej argumentácie (ak by mal ambíciu byť konzistentný, pozn.) mohol naďalej tvrdiť, že nepreberal túto zásielku, pretože bola zmätočná a z objektívneho hľadiska nebolo možné určiť, ktorého konania sa mala týkať. Teda ani oznámenie zmeny spisovej značky a zákonného sudcu krajským súdom by na jeho situácii nič nezmenilo.

34. Argumentácia sťažovateľa sa zaoberá detailmi, ktoré z hľadiska podstaty napadnutého rozhodnutia nemajú rozhodujúci význam. Napadnuté rozhodnutie vydala napokon sudkyňa Géciová, ktorá sa stala zákonnou sudkyňou po prerozdelení vecí po sudkyňi Sklenárovej na základe dodatku č. 10/2022 k rozvrhu práce krajského súdu na rok 2022. Námietky z hľadiska práva na zákonného sudcu vo vzťahu k tejto sudkyňi však sťažovateľ vôbec neuvádza, skôr ich formuluje v súvislosti s jej disciplinárnym stíhaním a so zmätočnosťou jej postupu vedúceho k vydaniu napadnutého rozhodnutia, a preto k tomu uvedie stanovisko ústavný súd až v časti III.2.

35. Sťažovateľ argumentuje rozporne, keď na jednej strane očakáva oznámenie zmeny spisovej značky z pôvodnej sp. zn. 7 S 77/2021 na sp. zn. 5 Sa 27/2021, zmeny zákonného sudcu a následnú výzvu na zaplatenie súdneho poplatku. Predostretý výklad a navrhovaný postup kladie také požiadavky na formu, ktoré prekračujú rozumne potrebné a vhodné hranice výkladu práva na zákonného sudcu a stávajú sa samoúčelnými. Na druhej strane na inom mieste žiada o vyrubenie súdneho poplatku v konaní sp. zn. 7 S 77/2021, čo v podstate predpokladá, že na postup súdu nasledujúci po prevedení veci a dovŕšený napadnutým rozhodnutím by sa vôbec neprihliadalo. Potom by bol ale aj sťažovateľom požadovaný zásah ústavného súdu v podobe zrušenia napadnutého rozhodnutia nadbytočný.

36. Ústavný súd tak dospel v súvislosti s námičkou porušenia základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a podľa čl. 38 ods. 1 listiny k záveru, že medzi napadnutým rozhodnutím a obsahom tohto práva neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o jeho porušení, a preto ústavnú sťažnosť odmietol v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstanenosti.

III.2. K porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím:

37. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Aj podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie aj právo na prístup k súdu. Slovenská republika, ako aj všetky jej orgány verejnej moci majú pozitívny záväzok aktívnym spôsobom zabezpečiť, aby práva a slobody garantované jej právnym poriadkom neboli oprávneným subjektom

pod jej jurisdikciou len formálne garantované, ale aby tieto práva a slobody boli „prakticky a efektívne“ dosiahnuteľné.

38. Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno toto ani iné základné práva obmedziť spôsobom zasahujúcim do ich podstaty a zmyslu.

39. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01). Úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť jednotlivca pred skutkovými a právnymi omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01).

40. Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. 5. 1997, č. 21522/93; rozsudok Higgins a ďalší proti Francúzsku z 19. 2. 1998, č. 20124/92).

41. Ústavný súd po oboznámení sa s napadnutým rozhodnutím, ktoré posudzoval vo vzájomnej spojitosti s uznesením vyššej súdnej úradníčky (IV. ÚS 350/09), konštatuje, že krajský súd sa prijateľným spôsobom vysporiadal s podstatnými námietkami, ktoré sťažovateľ predniesol vo svojej sťažnosti. Svoje závery odôvodnil spôsobom, ktorý spätne umožňuje vykonať ich prieskum. Podľa názoru ústavného súdu naplnil požiadavku riadneho odôvodnenia svojimi odpoveďami na identifikované otázky. Argumenty sťažovateľa podľa názoru ústavného súdu nesvedčia v prospech záveru, že súdne konanie bolo vo výsledku nespravodlivé.

42. Vecný obsah odpovedí krajského súdu na sťažnostné tvrdenia sťažovateľa nevykazuje znaky arbitrárnosti či zmätočnosti. Ústavný súd zdôrazňuje, že sťažovateľ nijako nespochybňuje svoju povinnosť zaplatiť súdny poplatok, ktorej splnenie je materiálnou podmienkou konania na strane účastníka. V tejto súvislosti krajský súd v odôvodnení upriamil pozornosť na to, že výzva na zaplatenie súdneho poplatku je fakticky druhou možnosťou sťažovateľa túto povinnosť splniť.

Následne odkázal na aplikované znenie rozvrhu práce a zrekapituloval procesný postup opisom obsahu procesných úkonov od prijatia správnej žaloby až do vydania uznesenia vyššej súdnej úradníčky. Konštatovaním o súlade napadnutého rozhodnutia s právnou úpravou vyslovil názor na zákonnosť jednotlivých procesných krokov. Opisom konkrétnych úkonov nachádzajúcich sa v spise odpovedal na sťažovateľove námietky spočívajúce aj v neúplných informáciách a s tým spojených argumentačných konštrukciách. V závere zdôraznil aj povinnosť advokáta otvárať elektronickú schránku a za postup s odbornou starostlivosťou považoval také konanie, ktoré spočíva v informovaní sa o príčine prípadnej nejasnosti v úkonoch súdu.

43. Napadnuté rozhodnutie je odôvodnené stručne a hoci na každú námietku neposkytuje vyčerpávajúcu odpoveď, neznamená to, že nie je splnená požiadavka riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. V okolnostiach prípadu žiadna z námietok sťažovateľa nepredstavuje také spochybnenie prijatých záverov napadnutého rozhodnutia, ktoré by vo výsledku založilo jeho arbitrárnosť. Ústavný súd zároveň opakuje, že nie je ďalšou inštanciou oprávnenou zaujímať stanoviská k správnosti a zákonnosti postupu krajského súdu predchádzajúcemu vydaniu napadnutého rozhodnutia, k zriaďovaniu elektronického súdneho spisu, k výpovednej hodnote a úplnosti v ňom zaznamenaných údajov. Ústavný súd nie je ani v pozícii, aby prehodnocoval, či prevedenie veci do iného súdneho registra postupom podľa zodpovedajúceho ustanovenia rozvrhu práce krajského súdu bolo v predmetnom konaní dôvodné a správne.

44. Ústavný súd pripúšťa, že v špecifických okolnostiach každého individuálneho prípadu je možné mať vždy určité pochybnosti o spôsobe splnenia zákonných a podzákonných požiadaviek a vznášať v tejto súvislosti ďalšie námietky, čo však automaticky neznamená, že každá polemika má aj ústavnoprávny presah. Úlohou ústavného súdu je identifikovať extrémne vybočenia z rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, nie naprávať jednotlivé nesprávnosti alebo zjednocovať výkladové či praktické postupy. Ústavný súd z toho dôvodu námietky o nedostatkoch napadnutého rozhodnutia nepovažuje za dostatočné na prijatie záveru o porušení označeného základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces.

45. Dostatočnú spojitosť napadnutého rozhodnutia s porušením práva na prístup k súdu ústavný súd nezaznamenal. Prevedenie veci do iného súdneho registra krajského súdu a pridelenie novej spisovej značky nevytvárajú osebe taký stav, ktorý by sťažovateľovi znemožňoval ďalšiu účasť na súdnom procese, a to napriek neoznámeniu tejto skutočnosti sťažovateľovi. Ústavný súd nemôže prisvedčiť sťažovateľovi, že absencia dostatočného upovedomenia o zmene spisovej značky zo strany krajského súdu mu neprimerane sťažila prístup k súdu.

46. K (ne)možnosti podania námietky zaujatosti v nadväznosti na oznámenie zmeny zákonného sudcu ústavný súd uvádza, že sťažovateľ v sťažnosti proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky ani v ústavnej sťažnosti neuviedol konkrétne námietky proti sudkyni Sklenárovej, ktorá bola riadiacim predsedom senátu, ktorému bola vec pridelená pôvodne, ako aj sudcom po prevedení veci.

47. Vzhľadom na možnosť nahliadania do elektronického súdneho spisu, ktorú sťažovateľ nemal obmedzenú, je požiadavka informovania o zmene do určitej miery relativizovaná. Sťažovateľ tvrdí, že sa o novej spisovej značke dozvedel až z uznesenia o zastavení konania. Netvrdil, že nemohol nahliadať do elektronického súdneho spisu vedeného pod novou spisovou značkou. Sťažovateľ navyše v celej svojej argumentácii, ktorou spochybňuje proces zmeny spisovej značky, opomína, že ďalším identifikátorom veci prejednávanej súdom je aj identifikačné číslo súdneho spisu (ďalej len

„IČS“), ktoré je nemenné (§ 171 spravovacieho poriadku). Zo sťažovateľom predložených snímok obrazovky pri nahliadaní do elektronických súdnych spisov krajského súdu so sp. zn. 7 S 77/2021 a sp. zn. 5 Sa 27/2021, ako aj z predloženého potvrdenia o prijatí návrhu 2. novembra 2021 zapísaného pod sp. zn. 7 S 77/2021 zistil, že vo všetkých troch prípadoch je v nich uvedené rovnaké IČS 7021200703. Sťažovateľovej pozornosti, resp. pozornosti jeho právneho zástupcu pri postupe s odbornou starostlivosťou tento údaj nemal ujst' a prostredníctvom tohto údajja mohol po doručení výzvy obsahujúcej odlišnú spisovú značku ako uvedenú v potvrdení o prijatí návrhu premôcť pochybnosti o tom, ktorej veci sa doručená výzva týkala. Ústavný súd súhlasí so záverom krajského súdu, že racionálnym spôsobom odstránenia vzniknutej pochybnosti o relevantnosti výzvy na zaplatenie súdneho poplatku bol dopyt na krajskom súde.

48. K súvisiacim argumentom o zachovaní právnej istoty ústavný súd uvádza, že sťažovateľ sa na ňu nemôže spoliehať bezvýhradne, osobitne ak vzhľadom na výzvu krajského súdu mal nadobudnúť pochybnosti o právnej pozícii, ktorú pre seba vyvodzoval z potvrdenia o prijatí návrhu. Právo na prístup k súdu sa realizuje nielen prostredníctvom zákona, ale aj prostredníctvom pravidiel, ktorých existenciu zákon predpokladá, teda aj tých, ktoré obsahuje verejne dostupný rozvrh práce, ktorý obsahoval aj aplikované pravidlo o možnosti zmeny súdneho registra v prvých 30 dňoch od podania.

49. Vo vzťahu k sudkyni Géciovej, ktorá napadnuté rozhodnutie vydala, sťažovateľ vznáša len námietky vychádzajúce z jej disciplinárneho stíhania, resp. z vydania rozhodnutia bez poučenia a s poučením. Spojitosť námietok o jej disciplinárnom stíhaní s napadnutým rozhodnutím je príliš vzdialená na založenie dôvodnosti námietky o arbitrárnosti, zmätočnosti a neprekúmateľnosti. Námietka o duplicitnom rozhodnutí, jednom bez poučenia a jednom s poučením, smeruje k tvrdeniu o porušení práva na spravodlivý proces. V celkovom kontexte je významné, že prípadný nedostatok poučenia o opravnom prostriedku vyvoláva následky výlučne vo vzťahu k plynutiu lehoty na podanie opravného prostriedku. Sťažovateľ ani podrobnejšie neuviedol dopad tohto pochybenia na jeho základné právo.

50. Ústavný súd na záver rekapituluje, že napadnuté rozhodnutie nenesie znaky extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a argumentácia krajského súdu je akceptovateľná. Súdna ochrana poskytnutá krajským súdom sťažovateľovi nevykazuje nedostatky dosahujúce intenzitu porušenia práva na spravodlivý proces. Z ústavnoprávneho hľadiska nie je v tomto prípade dôvod na prehodnocovanie záverov všeobecného súdu. Ústavný súd konštatuje, že závery vyplývajúce z napadnutého rozhodnutia krajského súdu nie sú ústavné neudržateľné. Sťažovateľ sa v značnej miere pohybuje v rovine namietania správnosti a zákonnosti. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom súdu nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o zjavnej arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom.

51. Ústavný súd preto dospel k záveru, že ústavná sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím, je zjavne neopodstatnená. Medzi napadnutým rozhodnutím a obsahom označených práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť

k záveru o ich porušení. Ústavnú sťažnosť z týchto dôvodov ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

52. Keďže bola ústavná sťažnosť sťažovateľa odmietnutá ako celok, bolo bez významu zaoberať sa ďalšími v nej obsiahnutými návrhmi, ktoré sú viazané na vyslovenie porušenia práva.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu